

ROZDZIAŁ I: O PROJEKCIE

1.1. CELE, DZIAŁANIA, REZULTATY

Realizowany przez nas projekt *Więzi społeczne zamiast więzień – wsparcie pozytywnej readaptacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu konfliktu z prawem* jest odpowiedzią na PROBLEM, jakim jest potrzeba podnoszenia jakości usług podmiotów integracji społecznej (PIS) w zakresie readaptacji i reintegracji osób, które ze względu na konflikt z prawem są zagrożone marginalizacją społeczną.

Aby działania prowadzone przez PIS okazały się skuteczne niezbędna jest znajomość dwóch podstawowych kwestii:

1. Psychospołecznych czynników ryzyka powrotności do przestępstwa osób opuszczających zakłady karne.
2. Psychospołecznych czynników pozytywnej readaptacji społecznej byłych więźniów.

Aktualnie brakuje tego rodzaju analiz zarówno na gruncie wymiaru sprawiedliwości, jak również w obszarze polityki społecznej.

Wychodząc naprzeciw powyższym oczekiwaniom został opracowany aktualnie realizowany przez nas projekt *Więzi społeczne zamiast więzień – wsparcie pozytywnej readaptacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu konfliktu z prawem*.

CELEM projektu jest:

- podniesienie jakości usług podmiotów integracji społecznej (PIS) poprzez wyposażenie ich w wiedzę niezbędną do prowadzenia aktywnych działań pomocowych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu konfliktu z prawem
- upowszechnienie wiedzy z zakresu przeciwdziałania

wykluczeniu społecznemu

Aby osiągnąć wytyczone cele został podjęty szereg **DZIAŁAŃ**.

- Przebadano 700 osób – wśród nich 500 nieletnich i 200 osób dorosłych po konflikcie z prawem karnym. Badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem baterii rzetelnych i trafnych narzędzi diagnostycznych promowanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) oraz przodujące ośrodki akademickie.
- Na podstawie uzyskanych w badaniu wyników sporządzono poniższy raport oraz opracowano rekomendacje dotyczące pozytywnej readaptacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu konfliktu z prawem.
- Uzyskane wyniki zostaną upowszechnione wśród podmiotów integracji społecznej, organizacji oraz instytucji szczególnie zainteresowanych daną problematyką oraz ośrodków akademickich za pośrednictwem: niniejszego raportu, dwóch konferencji, czterech seminariów naukowych, strony internetowej projektu: www.psychoprofilaktyka.pl.

W efekcie podjętych działań zostaną osiągnięte następujące **REZULTATY**:

- Wzrost wiedzy u pracowników podmiotów integracji społecznej na temat czynników ryzyka i czynników ochraniających przed wykluczeniem społecznym osób wchodzących w konflikt z prawem karnym – nieletnich oraz dorosłych przestępców opuszczających zakłady karne.
- Wzrost wiedzy na temat efektywnych metod świadczenia usług na rzecz osób objętych badaniami u pracowników podmiotów integracji społecznej.

- Podniesienie poziomu wiedzy pracowników podmiotów integracji społecznej z zakresu kapitału społecznego nieletnich wchodzących w konflikt z prawem karnym i byłych więźniów.
- Wskazanie możliwych obszarów poszerzenia zakresu pomocy zmarginalizowanej młodzieży i osobom dorosłym, które opuszczają więzienia.
- Wzrost wiedzy dotyczącej problematyki u teoretyków i praktyków zajmujących się tematem wykluczenia społecznego z szczególnym uwzględnieniem problemów doświadczanych przez nieletnich wchodzących w konflikt z prawem oraz byłych więźniów.

1.2. REALIZATORZY

Projekt *Więzi społeczne zamiast więzień – wsparcie pozytywnej readaptacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu konfliktu z prawem* jest realizowany przez **Fundację Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II**. Fundacja Rozwoju KUL od wielu lat wspiera działalność naukową Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II poprzez promocję jego dokonań naukowych i inspirowanie prac badawczych. Posiada doświadczenie w realizacji projektów edukacyjnych: od 1992 prowadzi szkolenia dla przyszłych pracowników samorządu terytorialnego. Od 2005 roku uczestniczy w działaniach prowadzonych wraz z KUL na rzecz szeroko rozumianej profilaktyki wykluczeń społecznych w tym: prowadziła szkolenia o zasięgu krajowych z zakresu profilaktyki HIV/AIDS (2004), konferencje dotyczące przeciwdziałania problemom alkoholowym (2002-2003) w ramach gminnego programu przeciwdziałania problemom alkoholowym (2005-2006), we współpracy z Krajowym Centrum ds. AIDS i Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii organizowała szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień dla pełnomocników rektorów ds. profilaktyki z całej Polski (2005).

Patronat naukowy nad realizowanym projektem pełni **Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej** w Instytucie Psychologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Katedra ta powstała

z inicjatywy ks. prof. dr hab. Czesława Cekierey w maju 1987 roku. Obecnie Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej realizuje następujące tematy badawcze:

- analiza uwarunkowań psychicznych, społecznych i kulturowych dynamiki i przejawów patologii społecznych;
- uzależnienia psychoaktywne;
- uzależnienia czynnościowe;
- destrukcyjne grupy kultowe;
- opracowywanie metod służących do diagnozy psychoprofilaktycznej;
- opracowanie programów profilaktycznych;
- prowadzenie akcji profilaktycznych w społeczności lokalnej.

Dużym osiągnięciem Katedry w roku akademickim 2004/2005 była współorganizacja cyklu konferencji naukowych „Uzależnienia: szczęście czy zagrożenie?”. Dziewięć kolejnych konferencji dotyczyło: destrukcyjnych grup kultowych, alkoholu, narkotyków, seksu, mediów, jedzenia, tytoniu, pracy oraz kultów publiczności. Odbiorcami konferencji byli studenci KUL oraz nauczyciele i uczniowie szkół województwa lubelskiego i innych regionów Polski, a także goście zagraniczni. Każdej konferencji towarzyszyło wydanie kolejnej książki z cyklu „Uzależnienia: fakty i mity”.

W roku akademickim 2005/2006 grupa szkoleniowa „Spinacz” Wolontariatu Studentów KUL, objęta patronatem Katedry Psychoprofilaktyki Społecznej, przeprowadziła cykl 12 warsztatów z zakresu: samopoznania, asertywności i wyrażania uczuć oraz komunikacji społecznej dla Wyższych Uczelni Lublina.

W październiku 2006 roku Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej zorganizowała konferencję naukową „Alkohol, przemoc... i co dalej?”, która cieszyła się dużym zainteresowaniem studentów, specjalistów zajmujących się daną problematyką oraz osób dotkniętych wymienionym rodzajem patologii.

W roku 2007 pod patronatem Katedry na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II działał punkt informacyjny z zakresu przeciwdzia-

łania narkomanii prowadzony przez studentów Psychologii.

Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej jest merytorycznym koordynatorem Ogólnopolskiej Sieci Uczelni Wolnych od Uzależnień, która zrzesza 115 szkół wyższych w Polsce. Od 2005 roku prowadzona jest coroczna diagnoza psychoprofilaktyczna wśród studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z wykorzystaniem opracowanego w Katedrze Psychoprofilaktyki Społecznej Kwestionariusza Diagnozy Psychoprofilaktycznej.

W celu lepszego dotarcia z ofertą profilaktyczną do szerszego kręgu odbiorców w społeczności lokalnej Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej ściśle współpracuje z Wojewódzką oraz Miejską Komendą Policji w Lublinie. W ramach tej współpracy powstała akcja studencko - policyjna, która polegała na wspólnych szkoleniach - z zakresu prewencji - Wolontariatu Studentów KUL oraz policjantów, a następnie wspólne działania profilaktyczne zespołów studencko - policyjnych w gimnazjach na terenie województwa lubelskiego.

1.3. ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski

Kierownik Projektu

W projekcie sprawuje nadzór administracyjny nad personelem odpowiedzialnym za promocję, informację, logistykę, stronę www, wykonanie budżetu, koordynuje prace zespołu merytorycznego i administracyjnego.

Pracownik Katolickiego Uniwersytetu Lubel-

skiego od 1993. W latach 2002-2005 był dyrektorem Instytutu Nauk o Rodzinie, w ramach którego od października 2002 r. kieruje Katedrą Opieki Społecznej, Paliatywnej i Hospicyjnej, a od lutego 2003 r. Podyplomowym Studium Profilaktyki i Terapii od Narkotyków (instytucja certyfikowana przez Ministra Zdrowia). Był również kierownikiem Podyplomowego Studium Duszpasterstwa i Poradnictwa Specjalnego. W latach 1996-2004 był delegatem Rektora KUL ds. kontaktów z zagranicą. W roku 2004 został mianowany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przewodniczącym zespołu ekspertów ds. standardów nauczania kierunku nauki o rodzinie. W latach 2004-2008 pełnił funkcję prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą KUL. Powołany na eksperta nauk o rodzinie Państwowej Komisji Akredytacyjnej w Zespole Nauk Społecznych i Prawnych (od września 2008). Wybrany na przewodniczącego Kolegium Dziekanów Wydziałów Teologii w Polsce (od listopada 2008). Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 17 października 2008 roku odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wykładowca innych uczelni krajowych i zagranicznych: Kolegium Teologicznego w Olsztynie oraz Instytutu Teologiczno-Historycznego w Olsztynie (studium magisterskie, październik 1993 – wrzesień 1995), Seminarium Duchownego Księża Marianów w Lublinie (październik 1993 – wrzesień 1995 oraz od 2004-), Instytutu Pastoralno-Liturgicznego Spiskiej Kapituły na Słowacji (październik 1994 – wrzesień 1996), Instytutu Teologiczno-Historycznego w Olsztynie (studium licencjackie, październik 1995 – wrzesień 1996), Seminarium Duchownego w Elblągu (październik 1997 – wrzesień 1998), Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Bratysławskiego w Trnawie na Słowacji (październik 1999 – wrzesień 2001), Instytutu Pastoralnego we Lwowie (październik 2000 – wrzesień 2001), Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberoku na Słowacji (październik 2002 – wrzesień 2003). W latach 1996-2001 był konsultantem Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski.

Główne kierunki badań: profilaktyka patologii społecznej, problematyka chorych terminalnie i ich

rodzin; problematyka zespołu wspierającego; opieka paliatywna i hospicyjna; teologia pastoralna;. Najważniejsze publikacje: Duszpasterstwo hospicyjne. Studium pastoralne na podstawie badań wybranych ośrodków hospicyjnych w Polsce (wyd. 2, Lublin 2001), Towarzystwo w cierpieniu. Posługa hospicyjna (Lublin 2002), Kultury publiczności (Lublin 2005, razem z I. Niewiadomską i D. Sikorskim), Wspólnoty nadziei. Realizacja zasad życia społecznego w ruchu hospicyjnym (Lublin 2007).

Członek Sekcji Pastoralistów Polskich (od 1993 r.), Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (od 2002 r.), Ogólnopolskiego Forum Ruchu Hospicyjnego (od 2000 r.), Rady Naukowej i Komitetu Redakcyjnego zeszytu 10 (Nauki o rodzinie) „Roczników Teologicznych” (od 2003 r.), Görres Gesellschaft w Kolonii (od 2006 r.), Kapituły Nagrody Imienia Św. Kamila (od 2007 r.), Zespołu Kierunków Studiów Społecznych i Prawnych Państwowej Komisji Akredytacyjnej (od września 2008 r.).

Przewodniczącym Komitetu Sterującego Ogólnopolskiej Sieci Uczelni Wolnych od Uzależnień działającej pod patronatem Prezydenta RP i Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (od 20 lutego 2005 r.). Został jednogłośnie wybrany przewodniczącym Konwentu Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów z siedzibą w Lublinie (od 1 kwietnia 2006 r.).

Dr hab. Iwona Niewiadomska, prof. KUL

Koordynator merytoryczny

W projekcie pełni funkcję koordynatora merytorycznego – nadzoruje: opracowanie metody ba-

dawczej, realizację badań, przygotowanie i opracowanie publikacji, upowszechnianie rezultatów projektu.

Kierownik Katedry Psychoprofilaktyki Społecznej, Dyrektor Instytutu Psychologii w KUL, psycholog i prawnik. Autorka kilkudziesięciu artykułów o tematyce psychologicznej i prawniczej. Współautorka wielu książek, m.in. Rozwój osoby w teorii dezintegracji pozytywnej; Profilaktyka uzależnień drogą do wolności człowieka; Kara kryminalna. Analiza psychologiczno-prawna; Autorytet i godność służb penitencjarnych a skuteczność resocjalizacji; autorka rozprawy Osobowościowe uwarunkowania skuteczności kary pozbawienia wolności; redaktor serii książek Uzależnienia: fakty i mity. W roku akademickim 2004/2005 została mianowana Pełnomocnikiem Rektora ds. Profilaktyki w KUL. Jest twórcą realizowanego w KUL Programu Profilaktycznego, w ramach którego powstał Wolontariat Studentów KUL. W ramach działalności poza Instytutem Psychologii KUL w 1997 r. prowadziła warsztaty dla kadry psychologów wojskowych z zakresu psychoprofilaktyki społecznej w Śląskim Okręgu Wojskowym. W latach 1999-2002 prowadziła zajęcia z zakresu patologii społecznej, niedostosowania społecznego, patologii rodziny oraz profilaktyki patologii społecznej na Uniwersytecie Lwowskim, Wydziale Pielęgniarskim Akademii Medycznej w Lublinie, Międzywydziałowym Podyplomowym Studium Rodziny KUL. Od siedmiu edycji pełni funkcję kierownika Studium Podyplomowego Profilaktyki i Terapii Uzależnień.

Dr Joanna Chwaszcz

Specjalista ds. realizacji badań

W projekcie koordynuje prace związane z przygotowaniem metod badawczych, koordynuje przebieg badań, udziela merytorycznego wsparcia w zakresie przygotowania raportu i rekomendacji oraz uczestniczy w upowszechnianiu wyników projektu.

Adiunkt w Katedrze Psychoprofilaktyki Społecznej. W 2005 roku obroniła z wyróżnieniem pracę doktorską. Zajmuje się problematyką wykluczenia społecznego, uzależnień i profilaktyki. Autorka monografii "Osobowościowe i społeczne wyznaczniki funkcjonowania bezdomnych mężczyzn" Współautorka dwóch książek z serii Uzależnienia: fakty i mity - „Media” i „Seks”, współautorka podręcznika programu profilaktycznego „Stop przemocy w szkole”. W ramach studiów magisterskich z psychologii w KUL prowadzi ćwiczenia z psychoprofilaktyki patologii społecznej i proseminarium; w ramach studiów podyplomowych z Profilaktyki i Terapii Uzależnienia od Narkotyków warsztaty z badań i procedur diagnostycznych, programów profilaktycznych i konstruowania autorskich programów profilaktycznych; na studiach podyplomowych z Poradnictwa Psychologicznego i Psychoterapii dla Duchowieństwa wykład z psychologii uzależnień. W 2009 roku ukończyła szkolenie "Zarządzanie projektem w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego" zorganizowane przez Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego.

Mgr Małgorzata Janczarek

Specjalista ds. monitoringu i rozliczeń

Odpowiada w projekcie za nadzór formalny, monitoring rzeczowy i finansowy projektu, rozliczenia i przygotowanie wniosków o płatność.

Kierownik Sekcji Wewnętrznej Informacji Finansowej KUL, trener, specjalista w zarządzaniu projektami finansowanymi z funduszy Unii Europejskiej. Koordynator i kierownik w realizacji wielu projektów finansowanych ze środków budżetu państwa i UE w tym: ZPORR, SPORZL, EQUAL, POKL, FIO. Główny zakres zainteresowań związanych z realizacją projektów dotyczy zarządzania projektami i zespołami projektowymi, w tym projektami naukowymi, tworzenia realizacji budżetu i harmonogramu projektu, monitoringu i ewaluacji projektów.

Mgr Weronika Augustynowicz

Specjalista ds. promocji i informacji

W projekcie jest odpowiedzialna za realizację działań informacyjno – promocyjnych, kontakt z mediami, nadzoruje realizację działań

upowszechniających.

Tytuł magistra psychologii uzyskała w 2005 roku broniąc pracę magisterską *Formy mobbingu w percepcji osób zatrudnionych w różnych miejscach pracy* napisaną pod kierunkiem dr Iwony Niewiadomskiej. W latach 2004-2005 przewodnicząca grupy „Bez Granic” utworzonej w ramach Wolontariatu Studentów KUL w celu pomocy studentom zagranicznym studiującym w KUL. W ro-

ku akademickim 2004-2005 brała udział w organizacji konferencji z cyklu „Uzależnienia: Szczęście czy zagrożenie?”. Współorganizatorka konferencji naukowej „Alkohol, przemoc... i co dalej?”. Obecnie przygotowuje rozprawę doktorską. Ukończyła Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Od 2005 roku prowadzi zajęcia z psychoprofilaktyki patologii społecznej na II roku psychologii.